

ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ
SPOLEČNOST ČLS JEP

DOPORUČENÍ ČESKÉ VAKCINOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI ČLS JEP PRO OČKOVÁNÍ PROTI CHŘIPCE

17. července 2017

Chřipka představuje relativně závažné a vysoce nakažlivé onemocnění, které je příčinou významné morbidity a mortality. Vyskytuje se celosvětově a každoročně postihuje 10-15 % populace. Nejvyšší výskyt chřipky je zpravidla zjišťován u dětí, mladistvých a mladých dospělých, nejvíce úmrtí pak bývá mezi seniory. Nejúčinnějším opatřením pro prevenci chřipky je každoroční očkování, které pomáhá snižovat počty nemocných i zemřelých v důsledku onemocnění chřipkou a snižuje počet případných závažných komplikací. Vakcíny proti chřipce jsou používány již více než 60 let, jejich účinnost přímo souvisí s mírou antigenní shody cirkulujících a vakcinálních kmenů chřipkového viru.

V evropských zemích byly dosud používány především trivalentní vakcíny proti sezónní chřipce obsahující dva kmeny typu A (H1N1 a H3N2) a jednu z linií typu B. Kmeny chřipky typu B celosvětově představují v průměru 23 % cirkulujících kmenů. Recentní epidemiologická data však ukazují, že v populaci obvykle kocirkulují obě linie typu B (Yamagata i Victoria), přičemž jedna z linií je zpravidla dominantní. Vzájemná zkřížená reaktivita mezi oběma liniemi je výrazně omezená a tato skutečnost může vést k neshodě kmenů obsažených ve vakcíně v porovnání s cirkulujícími kmeny (mismatch), což představuje značné riziko u vnímavé populace a může zvýšit počty hospitalizací a úmrtí v důsledku chřipky stejně jako socio-ekonomickou zátěž. Na základě surveillance dat chřipky z úrovně globální, evropské i úrovně České republiky zřetelně plyne, že výskyt virů chřipky typu B se významně liší v jednotlivých sezónách a cirkulace linií je obtížně odhadnutelná.

Vytvoření tetravalentní vakcíny proti chřipce je přirozenou reakcí na evoluci chřipkových virů, podobnou přechodu z bivalentní na trivalentní vakcínu v roce 1977. Současná doporučení Světové zdravotnické organizace navrhuji zahrnout do vakcíny oba dva kmeny chřipky typu B ve formě tetravalentní vakcíny. Tetravalentní vakcína proti chřipce, poprvé licencovaná roku 2013, by měla významně zlepšit ochranu vůči cirkulujícím virům chřipky, což by ve svém důsledku mělo zvýšit celkovou účinnost chřipkové vakcíny.

V České republice jsou v současné době registrovány dvě tetravalentní vakcíny proti chřipce. Existují i někteří další výrobci vakcín, kteří již vyrábějí tetravalentní vakcíny proti chřipce, tyto však v ČR nejsou registrovány.

Česká vakcinologická společnost ČLS JEP doporučuje použití tetravalentní vakcíny proti chřipce z důvodu širší ochrany vůči cirkulujícím virům chřipky. Tetravalentní vakcína proti chřipce by mohla zvýšit celkovou účinnost chřipkové vakcíny a zlepšit povědomí veřejnosti i zdravotníků o chřipkové vakcinaci. Až do doby kompletního globálního přechodu z trivalentní na tetravalentní vakcínu je samozřejmě možné i nadále používat trivalentní vakcínu proti chřipce, ovšem s vědomím možné nižší účinnosti této vakcíny v sezóně s kocirkulací obou virových linií, neboť trivalentní vakcína nemůže zajistit ochranu vůči oběma liniím chřipky typu B.